

Da skolekundsken kom til øerne.

Den første, kendte skoleholder på Drejø hed Henrich Nielsen. Han kom fra Trygvelev i Humble Sogn på Langeland i 1635. Han havde i begyndelsen ingen fast bolig, men gik på omgang hos bønderne. Han fik dog senere en bolig stillet til rådighed. Her stiftede han familie, ved vi, idet en svigersøn arvede embedet efter ham. Det var sønderjyden Hans Carlson, der kom til Drejø i 1676 som håndværker, og blev gift med degnens datter. Han havde i mange år tillige hjulpet den gamle degn med kirkesangen, hvilket har gjort det nemmere for ham at overtage embedet som skoleholder og degn. Han var ikke nogen genial pædagog fortæller historien, men da han var en god håndværker, udmærket skrædder og fingernem smed, så man stort på skolehold. Degnen så vel også stort på den, da det kneb med at få lønnen udbetalt – der dengang var i naturalier. Det gik dog ikke i længden, så en tid lejede gårdmændene en husmand Claus Skrædder til at undervise børnene.

Hans Carlson var en habil håndværker og byggede et hus i Alsisk stil o. 1700. Det blev øens første skolebygning. Her boede han til sin død i 1726.

Allerede i 1712 overtog hans søn Henrik (Degn) Hansen embedet som degn og skoleholder efter sin far. O. år 1717 byggede han en tofags skolestue til husets sydgavl ”*efter foranstaltning af Herskabet på Egeskov, men på Sognets bekostning*”. Henrik Degn slægtede sin far på. Han var en dygtig håndværker, men som skoleholder fik han betegnelsen ”*ikke duelig*”! Først med hans søn, Hans Henriksen, begyndte der at ske noget. Hans havde været i Ærøskøbing og ”stået i lære” hos en Skolemester der, så han fik lært både at skrive og regne. Nye tider stillede dog større krav til undervisningen – også på øerne. I 1811 fik han derfor stillet det ultimatum, enten at få en hjælpelærer eller lade sig pensionere. Han valgte pensionen.

Den første seminarieuddannede lærer kom til Drejø i 1811, det var degnen Hans Madsen, dimitteret fra Skårup Seminarium samme år. Han var skrap, men en dygtig skoleholder - også en dygtig træmager - men passede tillige sin skole. En af hans udskårne krogskåle befinder sig i Den gamle By i Århus. Hans navn og årstal står på undersiden. Hans Madsen blev på øen til 1824, hvor han blev kaldet til Langeland. Efter den tid gik det fortsat fremad med øernes skolegang.

Den gl. Skole brændte i 1942, men blev genopført i samme stil, dog uden skolestue. I 1830 blev Den gamle Skole bortfæstet, og en ny skole blev bygget på Drejø Brovej 14. Den var opført med stråtag, men fik fast tag o. år 1910-15.

Else Hjort, Arkivleder

Arkivleder: Else Hjort Nielsen	Formand: Mimi Jespersen	Kasserer: Lise Strange Jensen
Drejød Skov 1	Drejød Skovvej 10	Kamillevej 8
5700 Svendborg	5700 Svendborg	5700 Svendborg
Tlf: 4036 5827	Tlf: 6124 0882	Tlf: 4034 4147

e-mail: skoven1@gmail.com. Arkivets mail: drejoarkiv@gmail.com www.drejoarkiv.dk
Drejød Sogns LokalArkiv: Fynske Bank: Reg.nr. 0815. Konto nr. 0000203270

Nyt om

Gammelt

Marts 2021

Årsblad 2021 *Drejød Sogns LokalArkiv.*

Skolestuen i Den gl. Skole var fra ca. 1717.

Arkivets Forlag

Årsberetning for 2020-2021.

Sidste år var det lige før vores Generalforsamling, at alt blev lukket ned. Så det har været et stille år, men trods det er der alligevel mange, der er interesseret i arkivarbejde og slægtsforskning. Der har været 20 henvendelser, som alle er besvaret af den altid flittige Else, hun har godt styr på hel sognets slægter.

Det vi i almindelig tale kalder ”Drejø Arkiv” hedder ”Drejø Sogns Lokalarliv” Det dækker over hele den gamle Drejø Kommune, der bestod af: Drejø, Skarø, Hjortø og Birkholm. Der var et tæt forhold imellem slægterne. Tit fandt de unge en partner fra en af de andre øer. Det var også vigtigt at Kirken, Kirkegården og præsten var fældes for alle øerne. Dog fik Skarø sin egen kirke og kirkegård i 1900, men præsten var stadig fælles. Sognerådet havde repræsentanter fra alle 4 øer, selv skolelæreren delte de i starten, indtil det blev en lov at børnene skulle undervises. Sejladsen imellem øerne og til fastlandet klarede de med egne både, det var derfor helt almindeligt at ankomme i egen robåd til ungdomsfesterne på øerne.

Ved kommunesammenlægningen i 1964 blev Skarø, Drejø og Hjortø en del af Svendborg Kommune. Birkholm kom under Marstal Landkommune. Der var kortere afstand, og deres tilknytning til ”fastlandet” var Ærø.

Mange af disse historier kan læses på.

www.drejoarkiv.dk. (Arkivets hjemmeside)

www.svendborghistorie.dk. Her er mange fortællinger fra vores nærområde.

www.arkiv.dk. Er den store landsdækkende Portal, som nu har eksisteret i 6 år.

Vi vil opfordre jer, der er interesseret i Øernes historier, at besøge disse sider af og til.

Indtil nu har det kun været Else, der har lagt oplysninger ind på siderne. Jeg håber at alle er klar over, hvilken kapacitet hun er for øen. Hun kender sognets historie, og registrerer de indkomne oplysninger. Hun har også sørget for at opdatere de forandringer, der sker i samfundet. Det er selvfølgelig hendes store interesse men også et kæmpe arbejde. Hun går ikke hjem en onsdag efter en Arkiv dag, uden at have hjemmearbejde med.

Derfor er vi rigtig glade for, at Ole fra Lillebo, har tilbudt sin hjælp. Han er selv interesseret i slægtsforskning og har arbejdet med det i mange år, så efterhånden håber vi, at bunkerne, der skal registreres, bliver mindre med hans hjælp.

Velkommen til Ole her fra den lille medarbejdergruppe.

Der har været ca. 20 forespørgsler i 2020. For at I kan få en fornemmelse af, hvad man kan bruge et arkiv til, får I et lille udpluk af både små og større emner.

1. Kirsten Nistrup Vilhelmsen fra Tåsinge, er interesseret i Øernes Mejeridrift og vil gerne skrive en bog, På Drejø Arkivet er der selvfølgelig mange oplysninger om den gamle kommunes mejeridrift, både på skrift og billeder. Så der har været en større korrespondance. Der er nu kommet en bog ud af det, som vi har fået på arkivet.

2. En skal holde en lille sammenkomst på Gl. Havn og efterlyser nogle Drejøsange.
3. En er fascineret af gamle sprøjtehus og spørger om oplysninger, Else sender data og billeder til begge dele.

4. Hans Christian Rasmussen har sendt en fortælling om sin morfar, kaldet Helge Post. Han var 3. generation af den 1. postfører på Skarø. Helge Mortensen blev selv post, og levede et meget engageret liv i lokalsamfundet på Tåsinge.

Det er en meget fin samtidshistorie, som starter tilbage omkring 1868. hvor den første postførelse blev oprettet på Skarø, men hvor posten til Drejø også var en del af ruten, d.v.s. at postførelsen først sejlede til Svendborg i sin jolle med sejl og hentede post til begge øer. På Drejø lagde han til ved Hespens, og bragte den op til skolen, hvor lærerens børn bragte posten ud. Det var dog kun ”leglighedsvis” at posten skulle afhentes. Da ruten Ærø -Svendborg blev oprettet, blev der en aftale om, at postførelsen ventede ved sejlrenden ud for Vornæs, for at komme på slæb til Drejø, det samme gentog sig på hjemturen, hvor Posten ventede ved sejlrenden ud for Drejø, hvor han fik en trosse ombord, der igen blev kappet udfor Skarø. En farefuld tur, i al slags vejr. Den unge Helge Mortensen var kun 14 år, da han overtog postrutten efter sin far.

Til sidst stor tak for alle henvendelser og materiale til vores Arkiv, Jeg kan også her opfordre jer til at komme med oplysninger, billeder af familiemedlemmer, historier, dokumenter og lign. Dokumenter og billeder kan scannes, så vi behøver ikke at beholde originalerne, hvis I ikke vil af med dem,, men ellers er det jo bedst at få originalerne, og derefter afleverer en kopi.

Tit bliver I skuffet, når I kigger i arkivkassen med jeres adresse, at der ingen ting er i, men vi kan kun registrere de oplysninger, vi får indleveret, så send os gerne, hvis I har noget I vil af med.

Tak for jeres medlemskab og interesse.

Kik også ind på www.arkiv.dk hvor der kan søges meget fra Drejø Sogns Lokalarliv.

Mimi Jespersen, Formand.